

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adtnak vissza.	Előfizethetni a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felolvas szerkesztő: BONITZ FERENC. Kiadótulajdonos: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 frt — kr. Félévre . . . 3 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Egyes száma ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint: 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyitlittér soronként 50 kr. Többesrör hirdetéseknél engedmény
---	--	--	--	--

A néppárt revíziót követel!!

Új kabinet — új harcok.

(?) Wekerle Sándor kormánya, jóllehet a »tehetségek miniszteriumá«-nak hitták, fennállásának két éve alatt nem csinált egyebet, csak egyházpolitikát és bukását is első sorban az egyházpolitika okozta. A Bánffy-kormány tagjai igen-igen közepszerű politikusok s mégis ez a kormány nagy feladatokat tűz maga elé. Keresztül akarja vinni a zátonyra jutott egyházpolitikát. Meg akarja csinálni az állami közigazgatást és — Bánffy és Perczel Dezső nevei bizonyítják — meg akarja fojtani a katolikus mozgalmat. Egyelőre csak ennyit tudunk az új kormány programjáról, de ez is elég arra, hogy már előre is kijelentsük, miszerint mi katolikusok ép úgy fogunk küzdeni Bánffy ellen, a mint küzdöttünk Wekerle ellen.

Folytatjuk a küzdelmet, pedig már nem állunk szemben olyan hatalmas ellenféllel, minő a Wekerle-kormány volt. Wekerlét, mikor kormányra lépett, még az ellenzéki sajtó is rokonszenvvel üdvözölte. Nem dicsérte, de nem is mondott róla rosszat. Bánffy kormányát a szabadelvű sajtó, enyhén mondva, nagyon hidegen fogadja (csak a vidéki szubventionált lapok magasztalják), az ellenzéki sajtó pedig már is a gúny és szatira összes fegyvereivel ront neki. A szász sajtó elkéséredéssel vesz tudomást Bánffy kormányralépéséről és felszólítja a szabadelvűpárt kötelékébe tartozó szász képviselőket, követeljenek Bánffytól garanciákat arra nézve, hogy a szászok jogai ő alatta és ő

általá csorbát szenvedni nem fognak; ha pedig nem kapják meg ezen garanciákat, lépjenek ki a szabadelvű pártból. A száz képviselők ma tizenhárman vannak. Ha csak hatan is kilépnek a szabadelvű pártból, Bánffynak már nem lesz többsége, és ez nemcsak az ő, hanem a szabadelvűpárt bukását is jelentené. Tehát ma ettől a tizenhárom circumspectus és prudens honatyától függ nemcsak Bánffy és a szabadelvű párt sorsa, hanem az országé is. A románok rettegnek Bánffytól, mert jól ismerik még főispán korából, tehát ők is igen szívesen látnák Bánffy bukását.

De a magyarság sem melegedik fel nagyon Bánffyéért. Az »Egyetértés« epigonoknak, kezdőknek és kontárok-nak nevezi az új minisztereket és pusztá átmeneti jelleget tulajdonít a kormánynak. A »Nemzeti Ujság« szerint a Bánffy-kabinet a végszükség kabineteje, farsangi tréfa. A »Magyar Hírlap« azzal üdvözli Bánffyt, hogy válság után válságban vagyunk és hogy a válság megölte a szabadelvű pártot, a »Budapesti Hírlap« pedig egyenesen abszurdnak találja az új kormány kinevezésével beállott helyzetet.

Ily auspiciu-mok között tette le tegnap az esküt a kormány és kezdi meg működését. Az eddigieknél sokkal keményebb harcok állanak küszöbön. Wekerle ellen nyíltan csak a katolikusok küzdöttek, de Bánffy szemben találja magával a nemzetiségeket és az autonomistákat is. A harc, feltéve, hogy a kormány megéri a pünkösdi ünnepeket, három kérdés körül fog fejlődni. Ezek: az egyházpolitika, a közigazgatás államosítása és a nemzetiségi kérdés.

Bánffy el van szánva arra, hogy életbelépteti a szentesített egyházpolitikai törvényeket és keresztül viszi a még függő javaslatokat. Utóbbiakra

nézve kedden tanácskozott Szlávy József főrendiházi elnökkel, a kívül értesülésünk szerint abban állapodott meg, hogy a vallás szabadgyakorlatáról szóló javaslatot változatlanul, tehát a felekezetenküliséggel együtt még egyszer terjeszti a főrendek elé és csak akkor hajlandó visszavonni a felekezetenküliséget, ha a főrendiház a javaslatot most is leszavazná. A zsidó recepciót változatlanul akarja Bánffy fentartani és keresztül vinni. *No há, mi biztosíthatjuk, hogy a főrendiház mindkét javaslatot le fogja szavazni, még akkor is, ha Bánffy* — Wekerle példájára — *arra szorítaná a koronát, hogy magát a két javaslat mellett exponálja.* Így tehát szinte apodiktice előremondhatjuk, hogy Bánffyt is ugyanaz az egyházpolitika fogja megbuktatni, a mely Wekerle sirját ásta. De tegyük fel, hogy Bánffy akármilyen módon, de megszavaztatja és életbelépteti az egyházpolitikát. A katolikusok akkor sem fogják letenni a fegyvert és minden törvényes eszközzel oda fognak hatni, hogy a rájuk nézve sérelmes törvények eltöröltesse.

Az állami közigazgatás kérdése szorosan összefügg a fuzió kérdésével. A nemzeti párt és a kilépettek nagy része hive a közigazgatás államosításának s Bánffy azzal óhajtja megerősíteni a szabadelvű pártot, hogy ebbe beleolvassza ezen reform ellenzéki hiveit. De Bánffy elfelejti, hogy a szabadelvű pártban legalább is annyian vannak az autonomisták, mint az ellenzéni frakciókban a reform hivei, hogy tehát a reform felvetése újabb pártbomlást idézhet elő. Hogy ezt kerülje, azt hozza fel a fuzió ürügyeül — s e tekintetben követve Wekerle példáját, a királyi palástba kapaszkodik — hogy a fuziónak alapgon-dotja a 67-es alapon álló pártok egyesülése. Hogy lesz-e ezen taktiká-

nak sikere, az majd elválik. De ha meg is lesz a fuzió, a kath. néppárt az egész vonalon felveszi a harcot az új szabadelvű párttal szemben is.

A nemzetiségi kérdésbe lényegesen belevág a választások kérdése. Köztudomású dolog, hogy a szabadelvű párt tagjainak óriási többsége nemzetiségi kerületeket képvisel, míg a tisztán magyar kerületek ellenzéki képviselőket választottak. Minthogy pedig a nemzetiségek ellenségei nemcsak az egyházpolitikának, hanem azon liberális kormányoknak is, mely lábbal tiporta a nemzetiségi törvényt, és minthogy számtalan példából tudjuk, hogy a nemzetiségi kerületekben hallatlan pressziók és vesztegetések árán gyártották a szabadelvű mandátumot: világos, hogy a szabadelvű párt tagjainak zöme nem képviseli a nép akaratát. Már most Bánffy bárónak egyetlen eszköze, melylyel magát az egyházpolitika bukása és a fuzió meghiusulása esetében fentarthatja, a képviselőház feloszlata és új választások elrendelése. Ugy látszik, maga Bánffy is számíthat erre, mert csupán csak az elnökséget tartotta meg magának, míg a belügyi tárcát átadta Perczel Dezsőnek. Hogy pedig az a két Dezső a lehető legnagyobb erőszakossággal fog dolgozni nemcsak a nemzetiségek, hanem a kath. néppárt ellen is, az olyan bizonyos, mint a kétszer kettő.

De mi azért nem félünk. A kath. néppárt a választások terén is sikra fog szállani a liberális korrupciót képviselő Bánffyval és Perczellel. A

lőcsei-választás megmutatta, hogy a lelkesedés és jellemzilárdság győzedelmesen állhatja ki a harcot a vesztegetéssel és erőszakkal. Buzduljunk e példán, folytassuk a szervezkedést, mutassuk meg elvhűségünket politikai jogaink gyakorlásában is. Mert hazánk boldogsága nem ettől a kérdéstől függ: 48-e vagy 67, hanem ettől: meg akarjuk-e óvni azon alapot, melyre hazánkat Szent-István király építette: az egyházat, a vallást, a tisztá erkölcsöt?

— **A kassai körlevélről** a M—A. keddi száma ezeket írja: „A kassai körlevél, mely eredeti szövegében van előtünk napnap után érthetlenebb lesz. Megbízható forrásból vettük a hirt, hogy a nagy feltűnést keltett, és még a mult év karácsonyáról keletkezett körlevél e hó 13-ig nem küldetett szét az egyházmegyébe, ellenben a jan. 6-áról keletkezett közös pásztorlevél „In limine novi“ pontosan megérkezett a püspök ur aláírásával. Nagyon óhajtánók tudni tehát, nem-e *apokrif* az általunk megrótt körlevél, vagy nem-e indiskrécióból küldetke-e a lapokhoz és hozzánk egy talán ki nyomtatott, de utólag visszavont körlevél példányai, mertha ez esetek bármelyike állana, kötelességünknek tartanók a püspök urnak megadni a legteljesebb elégtételt.“

Mi e sorok elolvasása után azonnal tavrát utján kértünk felvilágosítást kassai levelezőnkől, kitől még tegnap délután a következő táviratot kaptuk:

„**Bubics Zsigmond püspök pásztorlevele nem apokrif, hanem eredeti.**“

Ehhez mi kommentárt nem füzünk, és azt hisszük, hogy a „Magyar Állam“ fel van mentve az elégtétel-adás alól.

TÁRCA.

A kik szerepét cserélnék.

A „Fejermegyei Napló“ számára írta:
Valnicsek Béla.

Azt mondták róla, hogy bigott, pedig csak a kötelességét tette. Mikor vasárnapra virradt, misére ment. Mise után szent beszédet hallgatott. A tivornyázás helyett okosabb dologgal foglalkozott. Embortársait sobasom rágalmazta, inkább imádkozott értük. Templom előtt kalapot emelt. Vallást nem engedte kigunyolni.

Es ezért neveztek bigottnak. Még a tulajdon apja is. Persze ő nem az apja fia volt, mint mondani szokás. Anyjára ütött. Annak a vallásos, szelid lelkű asszonynak a szívét örökölte. Örökölte, mert már meghalt a szegény asszony. Pérdjének a durvasága, szeretlensége vitte a sirba. Mert hogy Siklóssy Sándor tanácsos ur ő nga nem bánt esinján a feleségével, az bizonyos. Folyton-folyvást szemére hányta a szegénységét. Mintha bizony tehetett volna róla. Miért vette el?!

Egyetlenegy gyermekük volt, a 23 éves Ernő. Mikor a szegény asszony meghalt, Siklóssy Sándor azt hitte, hogy kiveri fiából a bigottságot. (Igy mondta ő!) Csalódott. Ernőben sokkal mélyebb gyökeret vert a vallásosság.

— Valóban nem értelek Ernő, szolt aggodalommal Siklóssy Sándor fiához. Ugy tesszesz, mintha pap akarnál lenni. Vagy annak készülsz? Nincs tudomásom róla.

— Nom atyám, nem pap akarok lenni,

csak jó katolikus. A mit teszek, kötelességem, épen úgy, mint bármely más embernek.

A tanácsos ur gúnyosan mosolygott. — E szerint mi nem tarthatunk igényt a jó katolikus névre. Mi, a kik nem járunk misére, templom előtt nem emelünk kalapot?? Büneinket nem gyónjuk meg?!

— Valóban nem, kedves atyám, szolt Ernő határozott hangon.

Az apa meghökken. Az ő tulajdon édes fia mondja ezt neki? Az ő tulajdon édes fia veti a szemére, hogy nem jó keresztény? No lám, mire képes egy bigott asszony. Ha felesége, Ernő anyja nem csepegteti fia szivébe a vallásosságot, ettől a kellemtelenségtől is megszabadult volna. Nem kellene végig néznie a fia izetlenkedéseit. Mert Ernő izetlen. A szónak legszorosabb értelmében izetlen. Legalább az apja ezt mondta. Mintha bizony az öreg Siklóssy nem volna jó katolikus, csak az az ostoba, bigott fia.

Igaz, ő is a recepció, meg a polgári házasság mellett van. A templom után nem igen törí magát. A fekete sereget, így nevezte a papokat, ki nem állhatja. A nyelvével gyakran köszörüli egyik-másik felebarátján. Hogy aztán ez a felebarátja véletlenül vallásos, hívő ember, az nem tesz semmit. Talán még örül is neki a tanácsos ur. A feszületet, vagy más efféléit figyelemre sem méltatja. Hogy pedig kalapot emelne, az meg épen-séggel vakmerő gondolat.

No de mind ebből semmi sem következik, legföljebb az, hogy haladunk. Bizony haladunk, itt az ideje. Nem a középkorban vagyunk; ezernyolcszázkilencvenháromat irunk.

Ilyen gondolatok foglalkoztatták Sik-

Üres állítások.

(z) Uj harc előtt állunk s ezért tisztá bakell jönnünk néhány állítással, melyekkel néhányan gyengíteni akarják egyházpolitikai állásfoglalásunkat. Ez annál szükségesebb, mert ezen állítások a higgadság, tárgyilagosság és jóakarát színel viselik és azért nagy a hajlandóság azok irányában. Igy aztán tért foglalnak, mint már nem is vitatható igazságok.

Ilyen állítás például, hogy az egyházpolitikai reformok időelőttiek s mi még nem vagyunk erre érettek! Ez az állítás igen veszedelmes és a lelkiismeretet altató. Elhíteti, hogy teljes jó akarattal mellőzöttetni kívánjuk azt, a mi sérti a katolikus lelkiismeretet. Elhíteti, hogy az egyház csak nyerne a reformokkal, mert legnagyobb része a reformnak ezzel csakugyan elnapolható. Es valóságosan kézzel foghatólag igaz, hogy ezen reformok 1.) a nemzet tulajdon többségének nem kellenek — tehát ez a többség nem érett ezekre — és 2.) a mi közgazgatási és egyéb viszonyaink közt életbeléptetésük nagy nehézségekkel járna, bajt és ellenmondást okozna, tehát nem elégtene ki senkit. Tehát van objektív igazság a dologban. De van ezen állításban olyasmi is, a mi nem igaz és ami, jóllehet a szubjektív jó akaratot kétségbe nem vonjuk azok részéről, akik ezeket mondogatják, voltaképp tárgyilag rosszakaratukká teszi azokat.

Van a fenti állításban valami, ami nem igaz. Nem szükséges mélyebben hatolni a dologba. Jobb, ha egy egyszerűen kérdezzük: Mit tartalmaz ez állítás? A reformok időelőttiek, tehát még várhatunk velök. Még nem vagyunk érettek a reformokra. Tehát meg fogunk érni, oda kell fejlődünk, hogy a reformok keresztülvitessenek. Tehát a reformok jök és kívánatosak.

E két állítás külön-külön és még inkább együtt véve nem egyéb, mint az egyházpolitikai reformok elvi helyeslése, az egyház álláspontjának megtagadása, a hit elvének elejtése. Igen szívesen elfogadjuk, hogy a kik ezen állításokkal csititanak, jöt *akarnak* — de nem *mivelnek* jót, mert az igazság elejtése, az egyház álláspontjának megtagadása semmi körülmények között sem lehet jó.

Ugyan ezen elvi alapon áll ellenfeleinknek gyakran jó indulattal, vagy ennek látszatával használt ezen állítása: Az egyházpolitikával szemben nagyon kár volt int-

lőssyt, mi alatt merevon bámult maga elé. Aztán felütötte a fejét, tekintetét fiára irányozta és ismételten feltette a kérdést: Tehát mi valóban nem tarthatunk igényt a jó katolikus névre?

— Valóban nem kedves atyám, szolt még határozottabb hangon.

Siklóssy arcát a pir borítá el. A harag pirja volt ez.

Ugy? kérdé a tanácsos ur kissé emelkedettebb hangon. Hány jótékonycélu mulatságon voltam, a melyet tisztán a szegények segélyezésére tartottak. Ez semmi? A tüzkárosultaknak mindig adtam egy-két forintot. Nézz csak utánna a napilapokban; ezek pontosan nyugtázták! Ez semmi? A kath. autonómiát magam is szükségesnek tartom s a mennyire rajtam áll, elő is mozdítom. Mindez semmi? Aztán gyilkoltam-e, loptam-e, csaltam-e? Mi? Hát ki akkor a jó katolikus? Az tán, aki homlokegyenest ellenkezően cselekszik? Vagy talán ki minden vasárnap misére megy, prédikációt hallgat, a fekete seregről a lehető legnagyobb tisztelettel nyilatkozik, évenként gyónik, az égről a csillagokat is leimádkozza? Mi? Ki a jó katolikus?

Siklóssy e kérdéseket gyors egymásutánban tette fel.

Ernő mosolyogni kezdett.

— Látod édes atyám, te azt kérdezed, ki a jó katolikus, pedig magad is megfeleltél rá! Igen az a jó katolikus, a ki vasárnaponként misét hallgat, évenként gyónik, mindennap imádkozik. Az a jó katolikus, aki elismeri, hogy gondolatban is van vétek, bün, nemcsak tétben, cselekedetben.

ranzigens álláspontot elfoglalni. Sokkal többre mentünk volna, ha a tranzakció terére léptünk volna, ha érvényesítettük volna az opportunitás szempontját. Ezen állásból kifolyólag el kellett volna fogadnunk olyan elvet, mely ellenkezik a kinyilatkoztatott igazsággal, a keresztény hittel.

Csodálatos dolog feltételezni azt, hogy mi elfogadjuk elvből, a mi hitünkkel ellenkezik, mert hát ez bölcsesség, nem hitelenség! Többre mentünk volna, azt mondják, a tranzakcióval. Hogyne! Először is feladtuk volna elvi álláspontunkat, másodszor elfogadtuk volna az egyház által elítélt hitetlen álláspontot, ezzel együtt a polgári házasságot, a vallástalanság jogosságát és a kereszténység megtagadását..... és azután a felett tanácskoztunk volna, hogyan lehet mindezt mégis úgy megcsinálni, hogy a keresztény nép rajta meg ne ütközzék?

Ezt nyertük volna a tranzakcióval. De volt-e reményünk ezt az elv megtagadása által elérni? Ha szabad feltételezni, hogy az egyházpolitikai program azért állított fel, hogy a házasság és a hit ügyei rendeztessenek, akkor megengedjük, hogy a kapitulációnak ott volna helye. Akkor demonstráltuk volna, hogy az új állapot az eddiginél rosszabb lesz; és a katolikusok által el nem fogadható. De maga ez a kapituláció is csak az egyház álláspontjából indulhatott volna ki.

Csakhogy a dolog nem így áll. Az egyházpolitikai program alapeszméje nem az egyház iránt való jóindulat, hanem egyház ellenes, forradalmi, szabadkőműves akció és minthogy a „rendezés”-nek nem ez a módja, ezzel az akcióval tranzigálni nem lehet.

Legfőbb kötelességünk most táplálni a hithez való ragaszkodást, a hívők buzgalmát és felvilágosítani a nemzetet, hogy a liberális egyházpolitika az ország veszedelmét okozza. Ez pedig csak elvi ellenkezés alapján lehetséges.

Ideje tehát leszámolni az említett üres állításokkal és már azért is szükséges szembe szállani velök, mert attól tartunk, hogy a Bánffy-kabinet kinevezésével még

korántsem megoldott válság oly politika útját egyengeti, mely a katolikusok jogainak veszét okozhatja.

A kath. néppárt.

Lapunk legutóbbi számában bőven ismertettük azon beszédet, melyet E s t e r h á z y Miklós Móric gróf mondott a váci kath. kör diszülésén és a melyben nemcsak a küzdelem folytatására buzdított, hanem a kath. néppárt teendőit is fejtegette. A nagyhatású beszédnek a néppártur vonatkozó részét szösz szerint itt adjuk:

Programra van szükség. Milyen legyen ez a program? *Katolikus program.* (Helyeslés.)

Mit foglal magában a katolikus program? A védekezést? A támadást? Önöktől várom ezen kérdésre a választ. Eddig tisztelt uraim védekeztek. Eddig gátat iparkodtunk vetni azon liberális áramlat ellen, mely minket el akart sodorni, meg akartunk küzdeni azon irányzattal, mely minket jogainktól megfosztott.

Bevallom, hogy egy pillanatra vereséget szenvedtünk. De nem pillanatnyi vereséget szenvedtünk, ha most az ellenállással felhagynánk. Szükséges, hogy a harcot folytassuk. (Zajos helyeslés.) Nem támadolag, azt nem kívánom. Mi mások jogait elrabolni nem akarjuk (Élénk helyeslés), mi csak vissza akarjuk helyezni vallásunkat, egyházunkat azon jogok birtokába, melyeket eddig élvezett és a melyeket megcsorbítani merészeltek azok, kiket ma ellenfeleinknek nevezünk. (Ugy van!)

És ha most újabb alakulásnak megyünk elébe, ha azt akarjuk, hogy újabb párt-szervezetek lépjenek a régiék helyébe, akkor ne lépjenek elének azzal a kívánsággal és azzal a feltevessel, hogy mi engedményeket tegyünk. (Zajos helyeslés.) Jól tudom, hogy minden fuzionál, vagy koalíciónál szükséges kölcsönös engedményeket tenni. De ennek nem lehet helye a mi szervezkedésünknel, mert mi nem követeltünk semmit,

csak megvédelmeztük jogainkat. A részünkről teendő engedmények pedig csak jogfeladással járhatnak és ebbe én beleegyezni nem fogok soha. (Zajos helyeslés.)

Nekünk katolikusoknak kettős feladatunk van: az első visszahelyezni egyházunkat és vallásunkat, azon jogokba, melyeket eddig gyakorolt. Önöknek emlékében van azon kérdések láncolata, melyeket az ország hercegrímása a budapesti kath. nagygyűlés alkalmával hozzánk intézett. Mit követelünk mi? Követelünk-e államvallást? Követeljük-e a testvérfelekezetek elnyomását? (Felkiáltások: Nem!) Mi is egyhangulag nem-mel választottunk akkor e kérdésekre, épügy, mint az önök köréből most felhangzó tiltakozó nem, (Helyeslés.) mert mi csak egyházunk és vallásunk azon jogainak fentartását kívánjuk, melyek eddig a katolikus egyház híveit kisérték a bölcsőtől a sírig. (Helyeslés.)

De egy más feladata is van Magyarországnak katolikusainak. Midőn azt látjuk és tapasztaljuk, hogy ebben az országban megingottak azon alapok, melyeken eddig az ország ereje nyugodott, nekünk feladatunk és kötelességünk az országnak visszaadni azon alapot, a melyen állva megnyugvással és a biztosság érzetével nézhet a jövő elé. (Élénk helyeslés.)

Ezt, tisztelt uraim, csak úgy érhetjük el, ha szigorúan és tántoríthatatlanul ragaszkodunk vallásunk tanaihoz és ezáltal visszaadjuk az országnak azon erőt, melyet őseink a katolikus vallásból merítettek. Történelmi adatokat akarunk mi megoldani. Nem rejtély előttünk a jövő. Egy feladat szállt reánk őseinkről, ugyanaz a feladat, melyet őseink megoldottak akkor, mikor a keresztért harcolva, az ország alapját megvetették és ezt tántoríthatatlanul megvédvé, az ország jövőjét is biztosították. (Ejzenés.)

Tisztelt Uraim! E pillanatot az ország katolikusaira nézve döntőnek és válságosnak kell elismernem. Mi eddig ugyiszlóval csak elméletileg működünk, elméletileg szervezkedünk. De volt egy pillanat a közelmúltban, midőn az ország szívéből vulkanikus erővel felhangzott egy szózat, mely mindnyájunkat magával ragadott. Ez

Tehát nem elég a gyilkosságtól, lopástól, csalástól tartózkodni; a gondolatban is kerülni kell ezeket. Igenis, kerülni kell. Nem az újjamból szopom én ezt. A ki szent beszédre jár, nagyon jól tudhatja.

Velad nem lehet beszélni, mondá Siklóssy Sándor haragosan. Azután sarkán fordult s faképnél hagyta bámolódó fiát, mialatt halkan ezeket mormogta: Egy asszony, egyetlen egy asszony képes valakit ennyire elbolondítani.

Ermő meghallotta apja szavait s gondolt egyet. Azt gondolta, hogy mégis csak derék egy asszony volt az ő édes anyja, akárcsak mit mondjon is reá. Ha nem tereli őt idejekorán a jó utra, ő is ott hever a pocsolyában, az erköletlenség pocsolyájában, csak úgy, mint drágalatos barátai, a kik azt tartották a legnagyobb virtusnak, ha valaki az egész éjét átvivoyázza, a nélkül, hogy meglátszanék rajta.

Siklóssy Sándor a fiával tartott párbeszéd után egyenesen a kaszinóba tartott a fiatalok közé.

Mint eddig is láthattuk, a tanácsos ur nem nagyon törődött a vallásával s ha el is mont a jótékonycélu multságokra, nem a jótékonycéll lebegett szemei előtt, hanem a muri. A tüzkárosultaknak is csak azért adott, mert így hozza magával az illem. Mit mondanának az emberek, ha Siklóssy Sándor tanácsos ur neve nem ragyogna a gyűjtőívön. A kath. autonómiát is csak annyiban mozdította elő, a mennyiben nem foglalt ellene állást. És ezt nevezte ő előmozdításnak. Siklóssy előtt csak egy birt fontosság volt. A becsület. Erre aztán nagyon könyves volt. Ő például a becsület ellen való dolgoknak tartotta, ha valaki nem fogadja el a párbajra való kihívást. De abban, hogy ő,

nála 24—25 évvel fiatalabb emberekkel együtt mulatozik, épinséggel semmit sem látott. Ezt össze tudta egyeztetni becsülettel, azzal a vén, kificamított becsülettel. Ebben a tekintetben nem törődött senkinek a véleményével. Mondjanak, a mit akarnak. Ő bizony a fiatalokkal tart. Egy az, hogy a fia helyét pótolja, meg aztán nem is olyan öreg, negyvenkilenc éves mindössze. Épen a legszebb kor, úgy mondták a fiatalok is és ő elhite nekik. Miért ne?

Igaz, deresedik már a szakála. Nem olyan koromfokote, a milyen 10—15 év előtt volt. No de nem is lehet örökké ilyen.

És az a pár fehér szál különben is csak érdekesebbé teszi az embert. Hány fiatalember van manapság, a ki 24—25 éves korában őszülő hajról, meg kopaszodó fejről beszélhet. Már mint a magáéről. Az pedig, hogy az illetők nem annyira a sok tanulástól, mint inkább az éjjeli tivornyáktól kopaszodtak meg, csak esetleges.

A tanácsos urat nem is a deresedése aggasztotta, hanem azok az arcain keresztül-kasul szaladó ráncok okoztak neki aggodalmat. Mert az őszülő szálak utóvégre is csak hagyján. Ki is lehet tépni. De a ráncok! Ezeket el nem simítja senki fia. Tíz-tizenöt év előtt neki is inkább ragyogóbb volt az arca, mint például akár a fiának most.

Mindazonáltal az öreg Siklóssy jelenleg sem szorul háttérbe a fiatalok mellett. Most is szívesen beszélgetnek vele a hölgyek. Különösen a szép Olga.

Verébly Olga, az volt X. város legünnepeltebb színésznője. Ambátor már a harmadik X. felé közeledett, az idő vasfoga mégis megkímélte őt. Szőke, fényes haja dúsz fürtökben hullott le vállaira, szeméből

könnyelműség rit ki. Egész lényén meglátszott, mennyire nem törődik a nagreményű fiatallág, meg a higveleju öregek bőkjával, a kik unos-untig körülötte csoportosultak.

Csak olyan volt Verébly Olga, mint pályatársainak nagy része; élete napjait bú nélkül, gondatlanul. Az emberek fészeségére nem adott semmit. Beszéljenek, a mit akarnak, majd megúnják. Pedig ha akadt volna, a ki őt minderre figyelmezteti, a ki az életet komolyabb oldaláról ismerteti meg vele, bizonyára szakít léha, üres multjával és új életet kezd. Mert a szíve az jó volt. Ha didergő asszonyt vett észre az utcasarkon, a ki rongyaiba takargatta félmeztelen gyermekét, könnyek gyűltek szemébe s néhány pénzdarábot esusztatott az anyóka ölébe.

Ilyenkor mindig a saját édesanyjára gondolt. Az ő édesanyja is — lsten nyugosztalja a szegényt — rongyos, utcasarki koldusnő volt. Alig tudta felnevelni Olgát. Ha a jószívű szomszédok közbe nem lépnék, talán ő is ott kuporodnék valamelyik utcasarkon. Hanem hát megkönyörülték rajta. Felnevelték s tizenhárom éves korában az X-i szinigazgatóhoz vitték, mert igen jó hangja volt. A derék szinigazgató kapkapott az alkalmon s kiképezette Verébly Olgát. Néhány év mulva meglehetősen hírnévre tett szert, ambátor a középszerűsége alig emelkedett felül.

Hirnevét nem annyira művésze, mint inkább a szépsége alapította meg. Ezért lett a legünnepeltebb színésznő.

Verébly Olga eleinte visszaríadt a léha ételtől, undorral töltötte el őt ez. Később aztán ehhez is hozzá szokott, beletörődött. Igaz, hogy hamar megunta, de nem tette ellene semmit. Azt hitte, hogy így kell ennek lenni. Meg aztán ki fizeti ki a karperecek,

azon szöveget, mely megteremtette a néppártot.

Engedjék meg, hogy ezen néppárt feladatairól röviden megemlékezzem. (Halljuk! Halljuk!) Midőn ezen katolikus mozgalom az országban megindult, midőn a szervezkedéshez fogtunk, akkor nem állt előttünk oly tisztán a feladat, hogy mi ezen szervezkedést inkább a társadalmi téren létesítsük és ezen a téren csoportosítsuk azon eszközöket, melyek a nagy küzdelmekben segítségünkre lehetnek. Midőn a néppárt eszméje a katolikusok táborában megszületett, akkor keletkezett a határozat, hogy mi egy országos párttá kívánunk alakulni, és hogy a közélet minden mezején, a közügyek egész vonalán folytassuk a harcot azok ellen, kik ellenünk támadást intéztek.

Ez az eszme nyert kifejezést a néppárt alakulásában. Mi a pártnak tagjai vagyunk valamennyien és hívei akarunk maradni jövőben is (Zajos helyeslés.) A jövőben, ez annyit jelent, hogy akkor, a mikor az egész országban megindul az alkotmányos élet, mikor az ország megnyilatkozik és bizalmát kölcsönzi azoknak, kik a nemzet fiait megérteni képesek és kik a nemzet óhajait tettkévé változtatják.

Tisztelt Uraim! Ha valamennyien tagjai vagyunk a néppártnak: mi azon kaphos, a mely minket egymáshoz fűz? Csupán csak a vallásos meggyőződés-e? Nagyobb részt ez. De vannak ez országának és a nemzetnek olyan sérelmei is, a melynek a szó szoros értelmében nem állnak kapcsolatban a vallásos kérdésekkel, a melyek azonban szintén orvoslást igényelnek. (Ugy van!) És ha mi csoportosulunk és vallásos meggyőződésünk kifejezést adunk, akkor mi a keresztény tanok egészét átvisszszük a közéletbe és azt kívánjuk, hogy a keresztény tanok ne csak az iskolában, ne csak a templomban, ne csak a gyónatószekben hangozzanak el, hanem hogy az egész társadalmat, az egész állami alkotmányt áthassák, (Zajos éljenzés) és hogy ezen keresztény fellegzés, mely most különféle befolyások következtében elhomályosult, ismét törvényalkotó erőt nyerjen. (Zajos éljenzés.)

meg egyéb ékszereknek az árát, ha ajtót mutatna az udvarlóknak. És Olga nem mutatott ajtót. Az udvarlók ezután is körülözönlötték, akár csak a pillangók a gyertyalángot. Jöttek, mentek azzal a különbséggel, hogy mikor jöttek, duzzadt volt az erszényük, mikor pedig mentek, lapos.

Szóval, ez a Veréby Olga sok fiatalembert kihozott a sódrából.

Siklóssy Sándor azt akarta, hogy a fiával is ezt tegye. Miért oly ügyetlen a gyerek? Nincs benne semmi élet. Hát lehellen bele egy kis lelket az a leány.

Meg is mondta a tanácsos ur nyomban Olgának, mi a szándéka. Faragjon a fiából — ebből az imádkozó gyermekből — embert. Nem olyat, a milyenek a többiek. Valamivel szolidabbat. Azok már — bizony maga is belátja — tulmennek a határon.

Olga nem értette meg mindjárt az öreg Siklóssyt. Szemeit tágra nyitotta és úgy bámult rá.

— Hogyan, ön azt akarja, hogy a fiába életet lehelyjek? Olyat, a minő ezekben a fiatalemberekben van? Igazán nem értem.

— No, ne érten félre Olga. Nem is akarom én, hogy épen olyan embert csináljon belőle, a milyenek azok, de hogy. Csak valamelyest életrevalóbb legyen. Tudja, nagyon ügyetlen a gyerek.

Olga gondolkozni kezdett. Majd hirtelen így szólt:

— Mennyi idő, minek is hívják?

— Ernő.

— Ernő?

— Huszonhárom éves.

— Huszonhárom éves? És ön gyermeknek nevezi. No, ugyan nagy gyerek.

Ez azon nagy feladat, mely reánk vár: az ország társadalmának ujraszervezése. Van ugyan még — hála Istennek — magyar állam, van ker. állam is; de meddig lesz ker. állam Magyarországnak, ha folytatni engedjük azt az irányt, melyet ellenfeleink folytatnak? (Ugy van!) A néppártnak kötelessége lesz vallásos meggyőződésünknek kifejezést adni és azon jogokat, melyeket elraboltak, egyházunknak visszaszerezni! De feladata lesz a politikai életben is érvényre juttatni állami intézményeinkben mindazt, a mit az államtól követelni jogosítva vagyunk. (Élénk helyeslés.)

Keresztény párt lesz az és mivel a keresztény vallás magában foglalja a Megváltónkról reánk maradt tanok összességét, azt hiszem, hogy a midőn azt mondom, hogy a néppárt vissza akarja állítani a katolikus társadalmat, ezzel nem véték azon türelem ellen, melylyel tartozunk azon testvérekezeteknek, melyek szintén részt vesznek az ország közügyeiben és velünk együtt egy szívvel, egy lélekkel kívánják a magyar államoszme győzelmét. (Zajos helyeslés.)

A helyzet.

— Mozaik a múltból, jelenről és jövőről. —

A hivatalos lap tegnapi száma közli a Wekerle-kormány lemondására vonatkozó legfelsőbb kéziratokat. A Wekerlét felmentő legfelsőbb kézirat „igen meleghangú”, Lukács Béla és Hieronymi Károly megkapták a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot, Andrassy Gyula gróf és Eötvös Lóránd báró pedig minden elismerés nélkül kapták az obsitot.

Ugyanazok a hivatalos lap tegnapi száma közli a Bánffy-kabinet kinevezését is.

Bánffy báró kedden délelőtt kihallgatáson volt a királynál, azután pedig hosszabb látogatást tett 6 is, dr. Wlassich Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter is a hercegprimásnál.

— Hisz épen az. Ha 8—10 esztendősnél, no meg a vén asszonyoknál megjárja a folytonos imádkozás. De egy huszonhárom éves fiatal embernél, a ki maholnap nagykoru lesz, furcsa dolog ez.

— És hogyan javítsam meg? Mit csináljak vele? — kérde Veréby Olga.

— Hogyan? Nézzé csak Olga, mindjárt megmondom. Figyeljen.

Nos?
Én önt bemutatnom Ernőnek. A maga szép szemei mindenkre kellemes benyomást gyakorolnak, Ernőre is befolyással lesznek. A mint észre veszi, hogy hatott a gyerekre, előáll kérésével. Egyszerien kérni fogja, hagnya abba a folytonos templomlátogatást, az imádkozó szemfogatást. Érti?

Olga némán intett fejével. Siklóssy Sándor folytatta:

— Természetesen óvakodnia kell. Nem szabad elhamarkodni a dolgot. Például elhibázott lépés volna, ha mindjárt arra kérné, hagnya fel egyszer s mindenkorra az imádkozással vagy misehallgatással. Ernő e kérését visszautasítaná. De ha óvatosan jár el, ha eleinte csak arra szólítja fel, hogy ne menjen a templomba a maga kedvéért, akkor talán engedni fog. Különben magácska igen ügyes ilyen dologban. Teljesen megbízom ügyességében.

— Jól van, mindent megígérek, szolt Veréby Olga halkan. Csak hozzon össze Ernővel. Mutasson neki be. Csinálók belőle olyan embert, hogy no!

A tanácsos ur alkalomadtán összehozta őket. Olga meg Ernő találkozottak.

(Vége köv.)

A főpapságnak a Bánffy-kormányval szemben elfogalando magatartásáról a „Pester Lloyd” azt írja, hogy a főpapság ezennel sem fog személyes politikát űzni. A főpapak tudják, hogy az új kabinet magává tette a lemondott kormányegyházpolitikai programját s ezért el van tőkével arra, hogy a főrendiházban fokozott erővel folytassa a küzdelmet a még függő javaslatok ellen s ezzel kapcsolatban folytonosan kiterjeszti a már szentesített javaslatok ellen megindult agitációt, melyet Esterházy Miklós Móric gróf a váci kath. kör megnyitására oly hevesen propagált. Ez a főpapság elvi programja, addig, míg az új kormány programja még ismeretlen. Ha azonban ez az utóbbi program lehetővé tenné a közleledést (!), a főpapság ezt nem utasítaná vissza. Ha pedig a Bánffy-kormány — a mint ezt hiszik is — tökéletesen magává tenné a Wekerle-miniszterium egyházpolitikai programját, akkor a jelszó ez marad: „Föl a harcra!” Különböző főpapi körökben még mindig reménykednek, hogy a szentesített törvényeknek a bonnek kikötött határidőn, tehát a jövő éven belül való életbeléptetése lehetetlennek fog bezonyulni. Ráutalnak továbbá a kath. néppárt folytonos terjedésére is, melytől elvárják, hogy az új miniszterek kinevezései következtében szükségessé vált új választásoknál ép úgy meg fogja mutatni erejét, mint azt Löcsén tette. Különösen biznak a kath. körökben, melyeknek száma ma már 83 s a melyeknek gyarapításán a főpapság ép úgy buzgólkodik, mint az alsó papság.

Nem érdektelen az összeállítása annak, hogy a Wekerle-kormányválság következtében a kabinetből távozó miniszterek és államtitkárok nyugdíja mekkora terhet ró az államkincstárra. A nyugdíjazási törvény 27. §-a szerint legalább 4000 ftt nyugdíj illeti meg a minisztert, ha akár a saját kérelmére akár e nélkül felmentik állásától, az államtitkári nyugdíj-összegét pedig 1000 fttban állapítja meg. De ha a miniszternek vagy államtitkárnak előző államszolgálatra van, ez a nyugdíj fokozatosan emelkedik 8000 fttig, addig a maximumig, a mit Tisza Kálmán az első nyugdíjas miniszterelnök már élvez. E szerint a Wekerle-kormány kilépő tagjainak nyugdíja a következőleg alakult:

Wekerle Sándor miniszterelnök	8000 ftt
Andrassy Gyula gróf ő felsége személye körüli miniszter	4000 "
Lukács Béla kereskedelmi miniszter körülbelül	5000 "
Eötvös Lóránd báró vallás- és közoktatásügyi miniszter	8000 "
Hieronymi Károly belügyminiszter	8000 "
Szilágyi Dezső igazságügyminiszter	8000 "
Pulszky Ágost államtitk. körülbelül	4000 "

Összesen . . . 45.000 ftt

Tehát a Wekerle-kormány válsága a magyar állam nyugdíjterhét 45.000 forinttal emeli, a mi körülbelül egy millió tőkének felel meg. Ugyancsak „drága” miniszterium volt a Wekerle Sándoré.

Perczel Dezső, az új belügyminiszter, ha csak királyi kegyelmet nem kap, rövid idő múlva a szegedi államfőház lakója lesz Szapáry László gróf országgyűlési képviselővel együtt, a kivel tudvalevőleg még a tavasszal párbajt vívott. A bűnvádi eljárás ellenük foganatosítottván, mentelmi joguk a képviselőház által néhány héttel ezelőtt fel függesztetett és a rövid idő múlva kitűzendő végtárgyaláson a vádlottak padján ott fognak űlni Szapáry László gróf és Magyarország belügyminisztere — Perczel Dezső.

Bánffy báró hétfőn délben terjesztette a király elé az új kabinet névsorát s már kedden — legalább a félvitalatos lapok így írják — ezernyi üdvözlő táviratot kapott „az ország összes részéből”. A lelkes szabadlúvek bizonyára azért siettek feladni a készen tartott távirat-blankettákat, mert attól tartottak, hogy mire az üdvözlések Bánffyhoz érkeznek, az már bukott miniszterelnök lesz.

BELFÖLD

— **A katolikus néppárt országos szervezése tárgyában összehívott konferencia** e hó 20-ika után Budapesten fog megtartatni. A konferencián az összes egyházmegyéknek egy-egy képviselője is résztvevni fog.

— **Uj választások.** Az időközi választások nagy kampagneja nyílik meg a kormány kinevezésével. Mint kinevezett miniszterek mandátumaikról kötelesek lemondani: Bánffy Dezső báró, Lukács László, Wlassich Gyula, Perczel Dezső, Erdélyi Sándor, Dániel Ernő. — Uj választás lesz tehát: a szilágysomlói, a magyarigényi, a csáktornyai, a bonyhádi, a dunaszerdahelyi s pancsovai kerületekben. Bánffy Dezső br. a szilágysomlói kerületben semmi esetre sem menekül meg az ellenjelölttől, a ki állítólag Kossuth Ferenc lesz. Lukács László kerülete, a magyar-igényi esendes volt mindig. Wlassich Gyula a Királyi Pál halálával megüresedett csáktornyai kerületet foglalta el, a melyet a nemzeti párt a függetlenségi párttól hódított el. Itt is Kossuth Ferencet akarják felléptetni. Perczel Dezsőnek a bonyhádi kerületből ismeretes a reverzális ügye, a melyből kifolyólag párbaj miatt ráment két heti állományos büntetését mint belügyminiszter ülheti ki. Ellenjelöltje vagy Heics Odón fővárosi ügyvéd, a budapesti kath. kör tagja, vagy pedig Preyer Hugó fővárosi bizottsági tag lesz függetlenségi programmal. A dunaszerdahelyi kerület pedig elég korrumpált arra, hogy megarcolja Erdélyi Sándor minisztert. Itt is Kossuth Ferencet akarják felléptetni, hogy próbára tegyék a Krausz Lajos által korrumpált kerületét. Dániel Ernőnek pancsovai kerülete a legutóbbi választáskor szintén erős ellenzéki mozgalmat fejtett ki, most pedig Feymann Gyula lovag ügyvédet akarják felléptetni függetlenségi programmal. Ez az összeállítás is mutatja, hogy a miniszterek nem számíthatnak egyhangu választásokra, sőt éppen nem valószínű, hogy egyik-másik új miniszternek a bársonyszék a mandátumába kerül.

— **A koronaőr esküje.** Radvánszky Béla báró koronaőr vasárnap teszi le az ünnepélyes esküt a király kezébe. Az eskütétel a budai kir. várpalotában a képviselőház és a főrendiház tagjai előtt fog végbemenni.

KÜLFÖLD.

Ausztria. A császár az urak házába 24 új tagot nevezett ki, kik közül nyolcan a katolikus párthoz tartoznak — **Németország** katolikus szociálpolitikusai a múlt évben kidolgoztak egy katolikus-szociális programot, melyet aztán számos aláírással ellátva jóváhagyás végett a szent atya elé terjesztettek. Rampolla bíboros államtitkár most Loë Felix grófhöz levelet intézett, melyben azon örvendetes hírt közli a gróffal, hogy XIII. Leó pápa nemcsak nagy meglepéssel fogadta a kath. szociális programot, hanem minden tekintetben helyesli azt és bátorítja Német-

ország katolikus szociálpolitikusait, hogy minden erejükkel törekedjenek nemes célok s a társadalomnak kath. alapon való megújítása elérésére. Vilmos császár tegnap hosszabb beszéddel megnyitotta a porosz országgyűlést, melyben különösen a kedvezőtlen mező gazdasági helyzetre és az állam ellen intézett támadásokra utalt. — **A háromszövetség.** Londonból jelentik: A Daily News bécsi tudósítójának értesülése szerint a háromszövetségre vonatkozó szerződések 1896 végével lejárnak. A szerződéseket hihetleg még 1895-ben fogják megújítani. Olaszország ez alkalommal katonai kötelezettségeinek enyhítését fogja kérni s e kérését kétségtelenül teljesíteni is fogják. Vilmos császár Umberto királyllyal a tavasszal vagy ha akkor nem lehetne, őszszel találkozni szándékozik. Az uralkodók akkor a szerződések főpontjait illetőleg személyesen fognak megállapodni. A cárnak találkozására a magyar királyllyal és a német császárral immár csaknem bizonyos. — **Franciaország**-ban válság van. A Dupay kormány hétfőn a déli vasúttársaság ügyében felmerült botrányos afférje miatt keletkezett vitában bizalmatlansági szavazatot kapott s ezért azonnal beadta lemondását. Casimir-Perier köztársasági elnök elfogadta a lemondást, s valószínűleg Bourgeois fogja megbízni a kabinet-alakítással.

Telefon-jelentések.

Az új kabinet esküje.

Budapest, jan. 17. (Saját tudósítónktól) A Bánffy-kabinet új tagjai tegnap le tették ő felsége kezébe az esküt. Az eskütétel igen ünnepélyesen ment végbe a budai várpalota nagy tróntermében. A magy. kir. udvartartás új szabályai értelmében Széchényi Gyula gróf főajtóállomester és Tarkovich Gyula miniszterelnöki államtitkár szerepeltek az ünnepi aktusnál.

Legelőször Bánffy Dezső báró miniszterelnök tette le az esküt. Az esküment mint ő felsége körüli miniszter Fejérvári Géza báró olvasta fel.

Utánna sorban le tették az esküt Lukács László pénzügyminiszter, Dániel Ernő kereskedelmi miniszter, Perczel Dezső belügyminiszter, Wlassich Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter és Erdélyi Sándor igazságügyminiszter, kiknek Tarkovich államtitkár olvasta fel az eskümentát.

Az eskütétel után a király az ösz-miniszteriumot testületileg hosszabb magánkihallgatáson fogadta.

A lemondott kormány tagjait, még pedig Wekerle Sándort, Szilágyi Dezsőt, Lukács Bélát, Hieronymi Károlyt, Andrássy Gyula gróftól és Eötvös Lóránd bárót 12 órákor fogadta ő felsége bucsukihallgatáson.

Lukács Béla volt kereskedelmi miniszter tegnap 10 órákor, Hieronymi Károly volt belügyminiszter 1/2 órákor és Wekerle Sándor 1 órákor bucsuzott el miniszteriumától.

Az új miniszterek közül Wlassich Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter tegnap vette át hivatalát. Perczel Dezső és Dániel Ernő ma veszik át hivatalukat.

Wekerle Sándor tegnap a miniszterelnöki palotából áthurokolódott Erzsébet-kört 21 sz. a levő új lakásába.

Az új kormány szombatn mutatkozik be az országgyűlésnek, még pedig d. e. 10 órákor a képviselőháznak, d. u. 2 órákor pedig a főrendiháznak. A miniszterelnök mindkét alkalommal — hír szerint — csak röviden fogja kifejteni programját, melynek sarkpontját az egyházpolitika képezi. A közigazgatási reformról állítólag ugy fog Bánffy nyilatkozni, hogy ezt a jelen ciklusban nem szándékozik a ház elé terjeszteni.

TÁVIRATOK.

Francia elnökválság.

Páris, jan. 17. (Ered. táv.) Casimir Perier, a köztársaság elnöke tegnap lemondott. A lemondás okai kevésbé politikai, mint személyes természetűek. Most nem lehet elfogadni okul azt, hogy Dupay lemondott s az új kabinet megalakítását minden rábeszélés dacára sem akarta elvállalni. Mindenesetre példátlan, hogy a köztársaság elnöke a miniszteriumhoz köti magát. A legvalószínűbb feltevés az, hogy Casimir-Perier csak kellenlenül vállalta el az elnökséget s minthogy nem eredményt vagy támogatásban, egyszerűen lemondott, hogy bordereje az eseménynek bajosan lesz.

Páris, jan. 17. (Ered. táv.) A kamara és a szenátus tegnap délben üléseket tartottak, melyeken tudomásul vették Casimir Perier lemondását. Az elnökválsztó kongresszus ma délben ül össze és valószínű, hogy Casimir-Periert újból meg fogja választani. Ha el nem fogadná a választást, a legvalószínűbb elnökjelölt Dupay.

Casimir-Perier lemondó iratában azt mondja, hogy küzdelem tört ki a parlamentaris kormányzás és a közzabadság ellen.

Casimir-Perier lemondása meglepte ugyan Párist, de izgatottságot nem idézett elő.

Városi és vidéki hírek.

József főherceg a fővárosban.

József főherceg családja, mint már közöltük, f. hó 12-én Budapestre ment s egy hetet tált ott. József főherceg 13-án katonai kihallgatást adott, 15-én egész családjával a várkapornában mély áhítattal hallgatta végig a nyolc órai esendes misét. Jelen voltak még a szent misén Vécsey Sándor báró főudvarmester és Himmel alezredes.

— **Vadászat.** Zichy Pál Ferenc gróf birtokán f. hó 14. és 15-én nagy vadászat tartott, a melyen résztvettek: Zichy Antal, Zichy János, Zichy Manó, Fostetich Pál, Sztáray István, Széchényi Domonkos grófok, Patay József és Meszlényi Pál. A vadászat nem sikerült úgy, a mint remélték. 14-én fácánra vadásztak a parkban és környékén. Az eredménye napon még kielégítő, a mennyiben 1 tuzok és 111 fácán esett, 15-én nyulakra vadásztak Töbörzsök és Nagy-Hörösök határaiban, ámde a nagy hó miatt ugy a hajtóknak, mint a sport kedvelő vadászoknak gyakran a legjobb helyeket kellett elkerülnök. E nap eredménye 360 nyul.

— **Zártkörű táncestély.** A „Sárosi polgári olvasókör” tagjai f. hó 12-én zártkörű táncestélyt rendeztek, a mely siker tekintetében sok tekintetben felülmúlja az eddig tartott mulatságokat. Felülfizetésből 10 frt gyűlt össze, a mely a kör céljaira fordítatik s a melyért a nemesszív felülfizetők ez uton is fogadják a kör halás köszönését.

— **Adományok.** Prifach József nagyprépost „József-alapítvány” címen a lovasberényi róm. kath. templom szükségleteinek fedezésére 1000 frtot, a gyu-

rői és pákozdi róm. kath. iskolába járó sze-
gény tanulók könyveinek és írószereinek
beszerzésére 500—500 frtot adományozott.

— **Benedek Ferenc** kanonok pedig a
csókakéődi kápolna és kálvária jókar-
ban tartására ugyanott miscalapítványra
1000—1000 frtot adományozott.

— **Eljegyzés.** Varga Elemér bu-
dapesti vasúti hivatalnok eljegyezte váro-
sunkból Würl Irma kisasszonyt.

— **A miniszter köszönete.** Ho-
rnig Károly báró veszprémi megyés püspök
a keszthelyi gimnázium segélyegyletének
100 frtot adományozott, a miért a vallás- és
közoktatásügyi miniszter nyilvánosan is
köszönetet mond neki.

— **Halálozás.** Részvétellel vettük azt
a gyászirt, hogy Huber Józsefné, szül.
Schneider Karolin f. hó 12-én életének
36-ik évében hosszas szenvedés s a halotti
szentségek ájtatos felvétele után Sárkeresz-
turon meghalt. A boldogultban Huber
József kántortanító szeretett nejét s 7 kis-
koru árva felelhetlen édesanyját gyászolja.

— **Közigazgatási bizottsági ülés
a megyénél.** Fejérmegye közigazgatási
bizottsága f. hó 15-én d. e. Fiáth Miklós
báró főispán elnöklése alatt rendes havi
ülést tartott. Jelen voltak: Kégl György,
Kenessey Kálmán, Meszlény Benedek, Kol-
ler Tivadar, dr. Piek Gyula, dr. Szüts
Andor, V. Végh István, Festetics Bónó gr.
kir. tanfelügyelő, dr. Varga Zsigmond tiszti
főorvos, Zobel Gyula pénzügyigazgató, Qui-
rini Gusztáv főmérnök, Németh Imre t.
főjegyző, Heinrich Lajos tiszti főügyész,
Tassy Béla árvaszéki elnök, Szüts Arthur
főjegyző. — Az ülés főbb mozzanatai a kö-
vetkezők. Szüts Arthur jelentette, hogy
az alispán elutasította Szögyény-
Marich Géza és társai fellebbezését, a
melyben Márton Tamás eszéri reform.
lélkész községi képviselői szereplése ellen
tiltakoznak. Márton Tamást ugyanis két
évvél ezelőtt községi képviselőnek választ-
ották. Márton azonban rögtön beadta írás-
beli lemondását. A község előjáróságának
kérelme folytán az ügy mindezeideig elinté-
zetlen maradt s így Márton fungált is mint
képviselő. A legutóbbi eszéri jegyzőválasztás
alkalmával az a kérdés merült fel, vajjon
szavazhat-e Márton? Az új főszolgabíró
látván a lemondási kérvényt, nem mel-
felelt. Márton azonban szavazni akart, a két
évi működését hallgatag visszavonásnak
tekintette s előterjesztéssel élt, a mely elő-
terjesztés alapján az alispán a főszolgabíró
határozatát megsemmisítette. Ezen eljárás
ellen a közigazgatási bizottsághoz felebbez-
tek, a mely az alispán határozatát helyben
hagyta. — Minthogy Nagy-Perkátá község-
ben a fiatalság gyakran tullop a mérték-
letesség határán, s ilyenkor az összekoeca-
nások nem egyszer véros verekedésekké
fajultak, a község eme verekedések meg-
szüntetésére esendőrs-állomás létesítését
kéri. A bizottság a kérelmet indokoltnak
találta s pártolól fogja felterjeszteni. —
Dr. Varga Zsigmond tiszti főorvos havi
jelentése szerint a mult hóban született
a megye területén 679, meghalt 567, beteg
volt 1860 ember. Egybekelt 63 pár. Miután
a tiszti főorvos jelentését a közgyűlés tudomá-
sául vette, Kégl György szólalt fel. Ő
ugyanis egy alkalommal indítványozta, hogy
tegyék meg a lépéseket a miniszteriumnál
az iránt, hogy az állatoltást gazdatisztek is
végezhessek. Írtak is a miniszteriumhoz, a
válaezről azonban nincs tudomása. Ajánlja
a megsürgötést annál is inkább, mert egy
ujjabbí rendelet szerint a malacok oltását is
kizárólag az állatorvosok eszközölhetik,
pedig erre sok oldalú elfoglaltságuk mellett
idejük nincs. Kégl mellett foglaltak állást
Kenessey Kálmán, dr. Piek Gyula, s végre
a bizottság is. Az üresedésben levő megyei
állatorvosi állásra pályázat hirdettetik s egy-
előjleg ajánlják az állatorvosok fizetésének
felmentését. Zobel Gyula pénzügyigaz-

gató jelentése szerint a mult évi adóhátra-
lák 14 ezer forinttal kevesebb, mint az
előző évben. Tichy József plebános kér-
vénye, a mely szerint a gondjaira bízott
birtok után a bérli fizesse az adót, eluta-
sított. Wimpffő grófnő adója téve-
désből 1187 frt 50 krral nagyobb. A több-
let lejegyzése elrendeltetett. Festetics
Bónó gróf kir. tanfelügyelő havi jelentése
tudomásul vétetett s az iváncsai jegyző el-
mozdítása helyben hagyott.

— **Halálozás.** Kassáról jelentik no-
künk, hogy ott Lángh Nándor, a nagy-
lángi Zichy-féle uradalom nyugalmazott
gazdatiszje és 48-as honvédszázados 79 éves
korában meghalt. Ö. v. f. n. l.

— **Végtárgyalás.** Knechtel Jó-
zsefné bodaiki lakos 1894. március 16-án a
moóri vásáron két zsák árpát vett s arra kérte
egyik földijét, Palánki Imrét, vigye haza
Bodaikra a vett árpát. Palánki szó nélkül en-
gedett a kérésnek, feltette kocsjára az eleséget.
Elértek Bodaikra, ánde, mikor átadásra került
a sor, Palánki szabódni kezdett s kijelentette,
hogy nem ad át Knechtelnek semmit sem,
mert semmit sem vett át tőle. Knechtelné ezért
sikkasztás miatt beperelte Palánkit, kit a szé-
kesfejérvári törvényszék tegnapielőtt 1 havi fog-
házra, az okozott kár valamint a rabartási,
az eddigi s a még felmérilendő költségek meg-
térítésére ítélte.

— **Zeneestély.** A Lovasberényi Ol-
vasókör f. hó 19-én a saját helyiségében
zártkörű zeneestélyt rendez. A belépti díj
személyenként 2 korona.

— **Átvonuló katonák élelmezése
a dunántúli megyékben.** A honvédelmi
miniszter körrendeletet intézett az összes
törvényhatóságokhoz, melyben az átvonuló
katonaság élelmezéséről intézkedik. A kör-
rendeletnek a dunántúli megyékre vonatkozó
részét itt közöljük: Moson, Győr, Komárom,
Sopron, Vas, Zala, Veszprém, Fejér, Somogy,
Tolna és Baranyamegyékben, valamint Győr,
Komárom, Sopron, Szekesfejérvár és Pécs
városokban 21 és fél krral szabja meg, a cs.
és kir. közös hadsereg és a m. kir. honvédség
legénységének örmestertől és hasonló ron-
dfokozatú altisztól lefelé, átvonulás esetén a
szállásadók által kiszolgáltató étekezést a
katonai (honvédségi) javadalmazásból fize-
tendő térítési összeget. Egyuttal már most
felhívja a miniszter a törvényhatóságokat,
hogy az 1894. október hó 1-től 1895. évi
szeptember hó végeig divó marhahus árákról
szerkesztendő kimutatást hozzá 1895. évi
október 15-ig terjesszék föl. A marhahus-
árak bejelentésével a kimutatásba csakis az
egész törvényhatóság területén divott marha-
husárak átlagösszegei vezetendők be és
figyelmzetteti a miniszter a törvényhatóság-
okat arra is, hogy alapul csakis a marhahus-
árak és ezekből is csupán az egyszerű leve-
hus-félék veendők; a drágább és finomabb
pecsenyehus-félék pedig az átlagok kiszáni-
tásánál figyelmen kívül hagyandók.

— **Táncestély D-Adonyban.** F.
hó 12-én az „Országos Vöröskereszt-egylet“
duaa-adonyi fiókja a saját pénztára javára igen
jól sikerült táncestélyt rendezett, a melyen
a község és a vidék intelligenciája szép szá-
mal vett részt. Felülvezettek fejében 16 frt.
jött össze, a miért a fent nevezett egylet tisz-
tikara ez uton is hála köszönetet mond.

— **Elmebetegek összeírása.** A
m. kir. belügyminiszterium egy loiratában
felkérte a város közönségét, hogy utatassa a
kórházak igazgatóit, miszerint az 1884—1893
években a közkórházakban felvett üdült al-
koholizmusban s obbl kifolyólag még ol-
mezavarban szenvedő betegek számát sür-
gösen közölje a miniszteriummal.

— **Halálozás.** Tóth Péter páz-
mándi földbirtokos és megyei bizottsági tag,
mint részvétellel értesülünk, f. hó 16-án meg-
halt. A meghalt földi maradványai pénteken
d. e. 10 órakor fognak Páznádon örök
nyugalomra helyeztetni. A megboldogultban

Tóth Rezső volt székesfejérvári szent Fe-
rencendű házfőnök édes atyját gyászolja.

— **Nem becsületes megtalálók.**
Maróti Károly nagy-lángi vendéglős f. hó
7-én megbizta Kis György uradalmi kocsist,
hogy részére Szekesfejérvárról dohányt hozson.
E célra átadott neki egy zacskóban 27 frt. 30
kr. készpénzt s egy dohány-vétel jegyzéket.
Utközben a Tác és Soponya közötti uton a
zacskó az üléskosárból kicsuszott s elveszett.
Az esetről értesítették a kálozi esendőrséget,
a mely a vizgálatot megindította s még az nap
este Végh András és Zsebrák Ernő hely-
néküli vándorlegényeket a nagy-lángi korca-
mában letartóztatta. A vizgálat folyamán ki-
derült, hogy Végh és Zsebrák a zacskót meg-
találták s miután tartalmát megfosztották, üre-
sen az ut mellett levő árokba dobták. A fent
nevezett összegből az elfogatás alkalmával már
7 fr. hiányzott. A székesfejérvári járásbírósg
tegnap tartott ez ügyben tárgyalást s Végh
Andrást orgzadaság miatt egy havi fogházra,
egy évi hivatalvesztésre s a politikai jogok gy-
akorlásának felfüggesztésére ítélte. Zsebrák Er-
nőt pedig jogtalan elsajátítás vétségében mon-
dotta ki bűnösnek s ezért 3 heti fogházra s 10
frt. pénzbüntetésre ítélte. A 6 napi vizgálai
főgság mindkét vádlottnak beszámoltatott. Egyik
sem fellebbezvé, az ítélet jogerős.

— **Törvénymagyarázat a me-
gyeháznál.** Az 1894. évi, mezőgazdaság-
ról és mezőrendőrségről szóló törvény vég-
rehajtása tárgyában egyöntetűség kedvéért
Huszár Ágoston alispán a megyei főszol-
gabírákat és községi jegyzőket tanácskozással
hívta össze a megyeház második emeleti kis-
termébe Legnap d. u. volt e tanácskozás, a
melyen résztvettek: Kálmán Vincz, Poór
Gusztáv, Heltay Jenő, Szüts Jenő és
Kováts Sándor főszolgabírák, Udvardy
Sándor főszámvévső s a megye összes köz-
ségi jegyzője. Huszár Ágoston a meg-
jelenteket üdvözlölvén a törvény egyes sza-
kaszait felolvastatta, azokat behatáon ismer-
tette s közös tanácskozás tárgyává tette. A
tanácskozás jegyzője Balaassa Sándor
megyei jegyző volt.

— **Főlakasztva találták.** Lep-
sényben f. hó 13-án Nagy János jómódu
gazdát halva találták. Ez az eset igen sok
szóbeszédre adott okot, mert Nagy a fiatal
évek óta igen rossz lábón állt s így nagyon
sokan gyanakodnak, hogy Nagy nem o-
maga akasztotta föl magát, hanem fia bo-
szujának lón áldozata. A vizgálatot már
megindították a gyanus fia ellen.

— **A Kossuth utcai betöréshez.**
Lapunk legutóbbi számában közöltük, hogy
vasárnap éjjel Güntzberger Antónia
Kossuth utcai dohány-törszédjébe betörték s
onnan 400 frt. készpénzt s ugyanily értékű
ékszeret elloptak. A rendőrség rögtön hozzá-
látott a nyomozásnak, értesítette a csendőr-
séget, a környékbeli megyei hatóságokat s
a fővárosi rendőrséget. A nyomozás nem
volt eredménytelen. A budapesti rendőrség
már kedden este táviratilag értesítette a
szekesfejérvári kapitányságot, hogy az ék-
szerek közül az aranyóra s arany lánc már
megvan. Szerdán pedig már a többi ékszer
is megkerült, a miről a budapesti rendőr-
ség ismét táviratilag értesítette a kapitány-
ságot, egyideűleg Güntzberger Antóniának
Budapestre való átutazását kérte. A betör-
őnek már nyomában vannak s lehetséges,
hogy a közel jövőben már kézre kerül a
lakat eltörésben nagy jártasságot tanusító
ismeretlen.

— **A rendőrség figyelmébe.** Két-
három nap óta enyhe az időjárás, a hó ol-
vad, hanem azért a városban számos helyen
ott van a négy-öt nappal ezelőtt esett hó s
szinte lehetetlenné teszi a járást. A rendőr-
ség ugyan intézkedett már ez ügyben s a
hó eltakarítása serényen folyik, de azért
mégis kérjük az olyan közlekedési utak
megtisztítását is, a milyen például a régi
megyeház és szent István-utcaikat összekötő
„Kis-köz“, a mely különösen hetivásárok
alkalmával elég népos.

Irodalom és Művészet.

— **Az „Oktató Népkönyvtár**, 3-ik füzeté megjelent. A vállalat Stolz Alán jeles német író munkáit magyarítva közli két ívben. Egy ívben népszerű Egyháztörténelmet és egy negyed ívben hasznos tudnivalókat közöl. Megjelenik minden hóban, 3/4 íves esimesen kiállított füzetben. Hasznosabb és üdvösségesebb olvasmányt alig adhatunk ker. népünk kezébe. Ez mulattatva tanít. Előfizetési ára egész évre 2 ft 50 kr. v. 10 sacrum. Előfizetheti bármikor. Előfizetők a Stolz műveknél 10% kedvezményben részesülnek. Megrendelhető: Az „Oktató Népkönyvtár” szerkesztőségben Pozsony, ferenciek.

— **A „Lányok Lapja”** 8-ik száma néhány szép elbeszéléssel s esimes versekkel megjelent. Az elbeszélések tárgya az életről van véve, szórakoztat s egyszerűen tanít is tiszta világos nyelven. A versek a gyermekvilág egy-egy kedves mozzanatát éneklik meg. A „Lányok Lapja” mellékletét képezi e „Történelmi Arcképcsarnok”, a melynek 8. száma keresetlen népies nyelvezeten II. Endrével, IV. Bélával és V. Istvánnal foglalkozik. Ajánljuk a serdülő leányoknak ezt az ügyesen szerkesztett lapot, a melynek jósága mellett elég bizonyosságot tesz az a körülmény, hogy már 20 éves multra tekinthet vissza s szerkesztője Dolinay Gyula. Előfizetési ára a két lapnak együttvéve egész évre 4 ft, félévre 2 ft, negyedévre 1 ft. Az előfizetések a kiadóhivatalhoz küldendők. (IV. Keeskeméti-utca 13. sz.)

— **Török Irma Székesfejérvárról.** Veszprémi Jenő szinzigazgató felbontotta a Mieseyné *Bácskay* Julesával kötött szerződést s most vendégekké próbál szerencsét. Az első vendég *Török* Irma, a nemzeti színház tagja, ki háromszor egymásután fog fellépni színházunkban, még pedig ma esütörtökön Csiky Gergely *„Vasember”*-ében, holnap pénteken *„Rómeo és Júlia”*-ban és szombaton *„Az egér”*-ben. Veszprémi erről külön jelentést adott ki, melynek végén megjegyzi, hogy a jegyek ezen előadásokra már előre válthatók és hogy a helyárak a rendesek.

— **Színház.** A „Szókimondó asszonyság” két ízben játszódtott le telt ház előtt s így szinte szokatlan volt látnunk a részvétlenséget, melylyel a székesfejérvári közönség hétfőn este Herceg Ferenc *„A dolovai nábob leánya”* c. színművét fogadta, pedig a darab úgy kompozíciója, mint előadása miatt megérdemelte volna a pártolást. A legrokonszenvesebb alak Déri (Tarján) volt, a ki teljesen átértve s átérve szerepét hű utánzója volt a jelenkor lovagjainak. Szatmári (Lóránt), jóllehet átletpte egy kissé a természetesség határát, nem nyugtított rossz alakítást. Hatvani (Biliczky) jelmeze nem volt ugyan megfelelő, játéka azonban korrekt volt. Sárdi (Szentirmay) mint kedélyes apa meglehetősen alakítást szokott nyújtani, de katonai szereplésre éppen nem való. Pálfi (Vilma) elegáns megjelenése mit sem használt gyenge hangja s affektáló magatartása mellett. Ajánljuk a kisasszonynak, hogy várjon még néhány évig s csak aztán vállaljon el nagyobb szerepet. Gyurmán (Szentirmayné) játékaiban csak azt kifogásoljuk, hogy néhány helyen nagyon hadart. Az összjáték jó hatást tett a közönségre, a rendező ügyességéért dicsőret érdemel. (k.)

Kedden Offenbach *„Szép Helén”*-ja került színre, lehet mondani, üres ház előtt. Az előadás nem tudott hatást kelteni, mert a finomabb komikum iránt érdektelen közönségünk nem tudta összeegyeztetni a görög sarut a cilinderrel, a klasszikus kor szülöttét a monoklivál. A vig operette szellemének legmegfelelőbb alak Tisztai (Menalaus) volt, a ki mint komikus elemében volt. Oláh néna (Klytemnestra) nagyon kis szerep jutott, pedig a darab ke-

retében jó kép lett volna. Mozei beteg lévén, helyét Deréki töltötte be nagyon hiányosan. Posaí (Helena) terjedelmes hangjával ügyesen bánt, tisztán énekelt. Még a karról kell megemlékeznünk, a mely harmoniás összhangjával kellemes benyomást tett a kis számú közönségre. (k.)

Tegnap, szerdán este *„A szókimondó asszonyság”* gyors egymásutánban már harmadszor játszódtott le szép számú publikum előtt. Az előadásra vonatkozólag megjegyzésünk csak az, hogy a szereplők fokozatosan kevesebb buzgalommal játszottak. (k.)

— **Színházi műsor.** Csütörtökön 17-én *„Vasember”* Csiky színműve, Török Irma k. a., a nemzeti színház művésznőjének első vendégjátéka. Pénteken 18-án *„Rómeo és Júlia”* Török Irma k. a. második vendégjátéka. Szombaton 19. *„Az egér”* Török Irma k. a. utolsó vendégjátéka. Vasárnap 20. *„Allatszédítőne”* delután félhelyárakkal. Este *„A napraforgó”* Deréki népszínműve másodsor.

Szerkesztői üzenetek.

Veszprémi Független Hírlap. Köszönjük a bókot és duplán visszaadjuk. — Bicske. Szívesen megindítottuk. — R. Budapest. „Egy kis leány halálára” közölhető. A másikkal technikája igen-igen gyöngye. Másik kérelme iránt intézkedtünk. — K—y L—ó Szívesen közölök a jó cikkeket, de nem közölhetjük, mert névtelenül küldte be hozzánk. — L. N. Helyben. Dolgozta nincsen eléggé pointirozva, de azt sejteti velünk, hogy ennéli jobbat is tud produkálni.

Közgazdaság.

Szervezkedjünk!

Budapest, 1895. január 13.

(á) Minden vasárnap ezer és ezer munkás ember jön össze Budapestre, hogy hangosan megbeszéljék nyomorultnak mondott helyzetüket, s hogy a szocializmus zászlóját a jelenlegi társadalmi rend ellen tartott beszédek kíséretében kitűzzék.

Ereztik azonban Magyarországon a társadalmi nyugtalanságnak zsidadását is, és tudjuk, hogy ennek oka főleg az anyagi viszonyok rendezetlenségében, szóval a „szükségben” található fel.

Ezt a zsidadást és társadalmi elégedetlenséget nálunk leginkább a gazdák, a kisbirtokosok és kisiparosok osztályában találjuk. Itt kiált föl legélesebben a fölajduló szűkség. Ezek az osztályok egymásra szorulan, egymással emelkednek és együtt hanyatlanak. Es ha évtizedeken keresztül az a gazdaelem csak az államnak tehervonó jószágga, a kítől mindent várnak, de a kiért semmit sem tesznek: ki csodálkozhatnék, hogy az anyagi kiemüléssel együtt jár a fokozódó elégtelenség is? Az agrikulturn osztály hanyatlása teljes erővel nehezedik aztán a kisiparra és megfojtja azt életfeltételeiben.

A munkásosztály minden vasárnap gyűlésezik és minden héten telelarmázza a világot követeléseivel, és ime most, hogy a májusban megtartandó *gazdakongresszus* előmunkálatai megkezdődtek, alig hogy az első lépéseket megtették, már is jön a bölcs politika, a jelenlegi állami hatalom érdekeit értelmező sajtó és azt mondja: „Ennek a kongresszusnak nem lesz semmi haszna, mert az ilyen nem 4—5 hónapig, hanem 3—4 esztendeig kell előkészíteni!”

Igy kezdik az áskálódást a gazdakongresszus ellen, mintha a magyar gazdaosztálynak most kellene csak a liberális

merkantilistáktól tanulnia meg azt, hogy mi a saját baja.

Megkezdik a hadjáratot s oda nyomják a szegény népek a nagy frázisok üres diót s ráfognák, hogy ezt az alkotmányos élet áldásainak tekintse. Nem akarja ez a nagy liberális állam, hogy a népe magához térhessen, szivacsnak tekint, melyet kifacsar és félredob, hogy azután újra teleszihassa magát s egy év múlva ismét használható legyen.

Az állam az a nagy kaptár, a melybe behordják minden évhen fáradságaik gyümölcsét s midőn megtelt a kaptár, a *nagy kereskedelmi* érdekek javára szépen lefojtanak bennünket román és orosz szerződésekkkel, bankkedvezményekkel és tehermentesen gazdálkodó börzespekulációkkal. Az osztrák bank, a nagy pénzüzetek érdekeit megtudja védelmezni a kormány, de az adófizető polgárokat kiszolgáltatja fogelfrei a merkantilistáknak! Az a napazamos, a kit chező családja büüre csábit, elveszi bünhődését, de az a differenciális üzletekre dolgozó bankár a törvény oltalma alatt fosztogatja embertársait. Mert a modern elkölesök terminológiája szerint az egyik gazember, a másik pénzügyi zseni.

A gazdakongresszusra jövő magyar gazdaosztály ne hagyja magát eltántorítani, megfélemlíteni, mondja ki bátran, hogy mik a bajai. mutasson rá a modern erkölcsök által létrehozott társadalmi dekompozícióra és emelje fel szavát az egyesülési érdekekben; vegyen példát a munkásosztályról; ha nem szervezkedik és sokat okoskodik, akkor elvárhatja előbb-utóbb, hogy vagy keresztül gázol fölöttünk az idő kereke és idegenek ivadékaik ülnek majd azon tüzehelyek körül, a hol egykor bölcsönk ringott s a melyhez gyermekéveink legedesebb emlékei, az ifjúkor legszebb ábrándjai tapadnak.

Ellenőrzés az állami ménekben.

Festeticz Andor gr. földmívelésügyi miniszter a következő rendeletet intézte a törvényhatóságokhoz:

Ismételten tapasztaltatott, hogy hivatali elődóm 74685/93. számú rendeletének végrehajtása körül több irányban nehézségek merültek fel.

Főként gyakorlatilag sokszor kivihetetlennek bizonyult az idézett rendelet azon utasítása, mely szerint a fedezetésnél az állatorvosnak jelen kell lennie; — és másrészt félreírásokra adott alkalmat az, hogy nem volt megjelölve: kinek terhére esnek az előírt állatorvosi vizsgálatok költségei. — Ezen gyakorlati nehézségek elhárítása és az előfordult téves magyarázatok helyesbitése végett, az idézett számú rendelettel kapcsolatosan következőkről értesitem a közönséget:

Az idézett rendeletnek azon intézkedését, mely kötelezően előírja azt, hogy a községi loállomány az állami méneknek a fedezetési állomásokra való kimenetel előtt állat-orvosilag megvizsgáltassék — továbbra is érintetlenül fenntartom azon kiegészítéssel, hogy e vizsgálatokat első sorban az illető községi-, illetve kör-állatorvosok tartoznak teljesíteni és csak ilyenek hiányában kell e vizsgálatokat az illető járási-avagy vármegyei-, esetleg az e célra igénybe veendő magán állatorvos által végeztetni.

Az ezen vizsgálatok alkalmából felmerülő költségek miként való viselését illetőleg a következőket rendeltem:

A szóban forgó vizsgálatokat teljesítő állatorvosok ez alkalommal végzett szolgálataikért hasonló mérvben és ugyanolyan módon díjazandók, mint a hogyan tavaszkor a legelőre kihajtandó állatoknak a kihajtás előtt való vizsgálatát eszközölő állatorvosok ezen működésükért díjaztatni szoktak.

A fentebb idézett rendeletnek ama további intézkedését, mely kötelezően előírja azt, hogy a fedezettéknél állatorvos legyen jelen: az e tekintetben fölmerült gyakorlati nehézségekre való tekintetből bátályon kívül helyezem, illetőleg oda módosítom, hogy a fedezettéknél csak az illető községi állatorvos — ha ilyen létezik, — s csak az esetben tartozik jelen lenni, ha ezt egyéb hivatalos teendői megengedik.

Továbbá oly célból, hogy a ragadós betegségeknek az eddigi rendszerint kellő hatósági felügyelet nélkül hagyott magán ménék útján való terjesztése meggátoltassék, utasítom a közönséget, hogy területén a tenyésztésre engedélyezett magán méneket községek szerint írja össze; a tulajdonosokat pedig kötelezem, hogy köztenyésztésre használt magán ménjeiket a fedeztetési ideny tartama alatt havonként kétszer állatorvos által vizsgáltsassák meg. — Az állatorvos eme vizsgálatokért a szokásos, esetleg a szabályrendeleti uton megállapított egyszerű beteg-látogatási díjra tarthat igényt.

Végül utasítsa a tulajdonosokat, hogy a ménjeik által fedezett kanecákról rendes jegyzőket vezessenek a végből, hogy ragadós betegség netáni fellépése esetén könnyen kinyomozható legyen, hogy mely lovak voltak az érintkezés által esetleges befertőztetés veszélyének kitéve.

Bpest, 1895. január 8-án.

Festetic, m. k.

Az orsz. gazdakongresszus ellen. Az országos gazdakongresszusnak, melyről már több ízben tettünk említést, vannak nyílt és titkos ellenségei, a kik mindenesetre a gazdakongresszus ellen foglalkozni. Egy nyílt ellenséggel találkozunk már. Ez a „Magyar Nemzetgazda” című hetilap, a mely utolsó számában azt mondja, hogy egy ilyen kongresszushoz szükséges előkészülethez kevés még 5 hónap is. El akarta halasztani későbbre, mert — jóbarátja a gazdaközönségnek! Köszönjük az ilyen jó barátságot, írja a „Hazánk”, köszönjük tanácsát. Mi abban a nézetben vagyunk, hogy a magyar gazdaközönség immár eleget szenvedett, hogy alaposan megismerhette bajait, tehát e tekintetben egy-két évre terjedő előkészületre szükség nincsen. Mi a gazdakongresszust úgy vesszük, mint egyik segédeszközét annak, hogy a magyar gazda megodzza magát a jövő küzdelemre, hogy erőt merítsen ezen súlyos állapotban a kibontakozásra s azért szüksége van a kongresszusra mennél előbb, nem pedig évek múlva. Ismerjük mi a kunktatoroskodó urakat, a kik félnek minden szintre megnyilatkozástól. Ez a gazdakong-

resszus legyen hivatva arra, hogy a magyar gazdaközönségben teremtsen meg a szükséges organizmust, segítse elő a mezőgazdasági társadalom szervezését és teremtsen meg alapját nagy vonásokban a helyes agrárpolitikának.

Szőlővessző kiviteli tilalom. Wolf Lipót és fiai kismartoni borkereskedő cégnek Ruszt város határában levő szőlőjében és szőlővessző iskolájában egy az országban eddig ismeretlen új szőlőbetegség észleltetvén, addig is, a míg a betegség és az ellene követhető védekezés az elrendelt tanulmányozás útján megállapítható lesz, a földmivelésügyi miniszter a fertőzött szőlőtáblát teljesen kiirtatta s ezenkívül óvatosságból Wolf Lipót és fiai borkereskedő cég ruszti szőlőtelepéről, valamint általában Ruszt város határából a szőlővesszőnek, ugyanszintén a szőlőtöke egyéb részeinek s a használt szőlőkaróknak bárhova leendő kivitelét megtiltotta,

Az államvasuti elsőbbségek konverziója. A „M. K. L.” értesülése szerint az osztrák-magyar államvasut-társaságnak az 5 százalékos elsőbbségek konverziójára vonatkozó beadványa kedvező elintéztést nyert. Az új kölcsön 100 millió márkás és 3 százalékos lesz, a melynek egyrészt 5 százalékos elsőbbségek tulajdonosainak fogják felajánlani.

Orosz kukorica a budapesti tőzsdén. Az orosz kukorica-behozatal Magyarországra kezd mind jelenyékenyebben növekedni. Mint ugyanis értesülünk, a budapesti gabona-tőzsdén most már ugyszólrán naponként kínálnak oroszországi tengerit, melyet a jelenyékeny olesőbb ár miatt egy a kőbányai hízalók, mint a kereskedők szívesen vásárolnak. A mult hét utolsó napjain összesen 40,000 métermázsa orosz kukoricát adtak el a budapesti tőzsdén, tulnyomó részben február, március és április hónapokban történendő szállításra. Az eladatott kukorica jó minőségű, aprószemű s ára körülbelül 25 krajcárral olcsóbb, mint a magyar kukorica. — Ez is a liberális kereskedelmi politikának „sikere”.

A „Siófok” Balatonfürdő részvénytársaság vasárnap délelőt tartotta évi rendes közgyűlését **Baththány** Géza gróf elnöke alatt. A társaság elhatározta, hogy megkezdi egy oly szálló építését, a melyben kisebb szobák mérsékelt áron lesznek a fürdővendégek rendelkezésére. Az igazgatóság a tőkebeszerzés tekintetében egy pénzüntézzel fennálló viszonyt megújította s az igazgatóság legtöbb tagja továbbra is személyes kezességet vállalt és a társaság ellenében a telekkönyvi bekeblezt megengedte. A kölcsönösszeg 300,000 forintra fog terjedni. Az igazgatóság jelentése beszámoló arról, hogy a lefolyt évben a társulati alaptőkét 100 darab részvény elhelyezése által 250,000 forintról 260,000 frtra emelték. A mérleg 5939 frt 45 kr. veszteséget mutat, a mely a beruházások s építkezések miatt jött létre. Miután a felment-

vényt ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadták, megejtették a választásokat. Igazgatósági tagok lettek: **Szapáry** István gróf, dr. **Preisz** Kornél és feleli **Flesch** Tivadar; felügyelő bizottsági tagok pedig: **Baththán** Béla gróf, **Reé** Jenő, **Preisz** Gusztáv és **Wagner** Armin.

Gazdasági tudósítás Várpalotáról. A tél nálunk is teljes erővel állott be. A mult napokban oly nagy hófúvások voltak, hogy a közlekedés ugy a vasut meutén, mint a környéken teljesen szünetelt. Az elmúlt ősz időjárásban a mezei munkálatok teljesen befejeztettek. A vetések ez ideig kitünő állapotban vannak, mivel azokat folyton hatalmas fagyos hőretek borítják. A szarvasmarhaállomány egészséges. A gabonapiac teljesen pang, a mennyiben a buza ára igen alacsony levén, a vagyonsabb osztály, ha csak nincs megszorulva, jobb árakra vár, a tengeri ára pedig, miután sokkal kevesebb termelt az idén, már túlhaladja a buza árat is. — **Jegyzésünk:** I. buza 6 frt, II. bakonyi 5-60 frt, rozs 4-50—4-70 frt, árpa 6—6-50 frt, kukorica 5-60—6 frt.

Állami ménék kiosztása. Tegnap délelőt történt az állami méneknek Székesfejérvár és a megye község területeire való kiosztása a méntelepen dr. Schmid József miniszteri tanácsos elnöke alatt, Cziráky Antal gróf, Meszlenyi Benedek, Kompassz méntelepbeli alezredes, bonyhádi Perczel Dénes méntelepbeli százados, Tomsits Gyula városi gazdasági tanácsos és a fedeztetési állomás községeinek kiküldöttei jelenlétében. Utóbbiak a legnagyobb megelégedéssel fogadták a ménkiosztást s köszönetet mondtak a kiosztó bizottságnak tapintatos eljárásáért. — A községek közül kapott: Aba, Acsa, Adony, Alcsuth 2—2, Baracska 4, Bieske, Csákvár, Cece, Csurgó 2—2, Dunapentele 3, Etyek, Gyuró 2, Hercegfalva 3, Isztimér 2, Káloz, Lovasberény, Nagy-Perkáta 3—3, Ondód 2, Pázmánd, Polgárdi 3—3, Rácalmás 1, Sárkeresztur 3, Sár-Szt.-Miklós 4, Sárosd 1, Seregélyes 3, Soponya 5, Székesfejérvár 7, Tác 3, Tárnok, Vaa, Velence 2—2 mént, tehát összesen 82 mént osztott ki.

Székesfejérvári piaci árak 1895. január 15-én:

Gabona: buza 6.10—6.30, rozs 5.10—5.20, árpa 5.80—6.—, zab 5.70—5.80, kukorica 5.50—5.60, bab 8.80—8.70 frt métermázsként.

Hízott sertés: könnyű 28—30, nehéz 32—33 kr. klgr. eleven súly szerint.

Budapesti értéktőzsde.

Budapest, 1895. január 16.

Az üzérkedési papírok árfolyama tegnap a következő volt:

Magyar aranyjárdék . . .	128.80
„ korona „ . . .	98.65
„ hitelbank részv. . .	494.75
„ jelzálogbank „ . . .	285.—
„ leszámítoló „ . . .	308.50
Villamos vasut „ . . .	292.75
Rimamurányi „ . . .	276.—
Osztrák hitel „ . . .	404.50
Osztrák m. á. v. „ . . .	396.75
Déli vasut „ . . .	106.—

Hirdetések

a »Fejérmegyei Napló« részére fölvetetnek

Márián György könyvnyomdájában

SZÉKES-FEHÉRVÁR, SZ.-ISTVÁN-TÉR 1. SZÁM.

Nyomatott Márián György könyv- és műnyomdájában Székesfejérvárott.